

14. Understanding the Importance of Personalization in Digital Marketing. Available at: <https://www.martechadvisor.com/articles/customer-experience-2/understanding-the-importance-of-personalization-in-digital-marketing/> (accessed 07 April 2020).

15. Online marketing strategies: The future is here. Available at: https://www.researchgate.net/publication/283800235_Online_marketing_strategies_The_future_is_here (accessed 07 April 2020).

16. Internet Marketing Management. Available at: http://164.100.133.129:81/eCONTENT/Uploads/Internet_Marketing_Management.pdf (accessed 07 April 2020).

Стаття надійшла 11.02.2020

УДК 338.2:378

DOI 10.33111/vz_kneu.21.20.01.04.026.032

Гаращук О.В.

доктор економічних наук, професор,
Начальник відділу комунікацій
та міжнародного співробітництва
Державної служби якості освіти України
вулиця Ісаакяна, 18, Київ, Україна
e-mail: mon7@ukr.net
ORCID ID: 0000-0001-5572-5357

Куценко В. І.

доктор економічних наук, професор,
Заслужений діяч науки і техніки України,
Головний науковий співробітник
відділу природно-техногенної та екологічної безпеки
Державної установи «Інститут економіки природокористування
та сталого розвитку Національної академії наук України»
бульвар Тараса Шевченка, 60, Київ, Україна
e-mail: kutsenkovira@gmail.com
ORCID ID: 000-0003-3102-0744

ТРАЄКТОРІЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ У ЗМІНЮВАНОМУ СВІТІ: ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ

Garashchuk Olena

Doctor of Economic Sciences, Professor,
Department head of Communications and International Cooperation
State service of education quality of Ukraine
Isaakian street, 18, Kyiv, 01135, Ukraine
e-mail: mon7@ukr.net
ORCID ID: 0000-0001-5572-5357

Kutsenko Vira

Doctor of Economic Sciences, Professor,
Honored Scientist of Ukraine
Chief Researcher of Department of Natural-Technogenic and Environmental Safety
Public Institution «Institute of Environmental Economics
and Sustainable Development of the National Academy of Sciences of Ukraine»
Taras Shevchenko boulevard, 60, Kyiv, 01032, Ukraine
e-mail: kutsenkovira@gmail.com
ORCID ID: 000-0003-3102-0744

THE TRAJECTORY OF DISTANCE EDUCATION IN A CHANGING WORLD: A LOOK INTO THE FUTURE

Анотація. Стаття присвячена проблемам розвитку дистанційної освіти. Вказана проблематика є особливо актуальною сьогодні, коли у зв'язку з карантинними заходами,

викликаним пандемією коронавірусу, дистанційна освіта стає фактично єдиною можливою формою організації навчального процесу. В цьому зв'язку розкриваються основні переваги дистанційного навчання, серед яких виділяється можливість забезпечити людині умови для безперервної освіти протягом усього життя. Також зазначається, що здійснення дистанційного навчання потребує новітніх технічних засобів і передусім тих, які ґрунтуються на інтерактивних мультимедійних технологіях. Подається огляд основних технічних ресурсів дистанційного навчання. Серед цих ресурсів особлива увага приділяється навчальним програмам і відмічається, що розробка навчальних програм для дистанційного навчання є однією з найскладніших проблем, вирішення якої потребує значних матеріальних та інтелектуальних витрат. Поряд із тим підкреслюється, що досягнення належної результативності дистанційного навчання є неможливим без сумлінного ставлення до нього студентів і викладачів, які мають досконало володіти технічними засобами використовуваними в навчальному процесі. При цьому важливе місце у статті відводиться розгляду значення праці викладачів, розкривається сутність методів освітньої діяльності заснованих на системній взаємодії та модульного навчання, що мають застосовуватись у процесі дистанційного навчання. Відтак зазначається, що у дистанційній формі навчання існують великі, нерозкриті до цього часу, можливості, на виявлення яких має бути спрямовано подальше вдосконалення дистанційної освіти. Серед перспективних напрямів розвитку дистанційної освіти відмічається об'єднання закладів вищої освіти у центри дистанційного навчання. Надалі у статті формулюються підходи до забезпечення розвитку дистанційної освіти в Україні, що має забезпечити якість підготовки кадрів з характеристиками відповідними вимогам економіки та суспільства знань за якими майбутнє.

Ключові слова: дистанційна освіта, дистанційні форми навчання, інформаційні технології в освіті, навчальні програми для дистанційного навчання, інтерактивне навчання, праця викладача, міжвузівські центри дистанційного навчання.

Abstract. The article is devoted to the problems of distance education development. This issue is especially relevant today, when due to quarantine measures caused by the coronavirus (COVID-19) pandemic, distance education is actually the only possible form of organization of the educational process. In this regard, the main advantages of distance learning are revealed, among which is the ability to provide a person with conditions for lifelong learning. It is also noted that the implementation of distance learning requires the latest technical means and especially those based on interactive multimedia technologies. An overview of the main technical resources of distance learning is given. Among these resources, special attention is paid to training programs and it is noted that the development of training programs for distance learning is one of the most difficult problems, the solution of which requires significant material and intellectual costs. At the same time, it is emphasized that achieving the proper effectiveness of distance learning is impossible without the conscientious attitude of students and teachers, who must have a thorough knowledge of the technical means used in the educational process. An important place in the article is given to the importance of teachers, reveals the essence of methods of educational activities based on systematic interaction and modular learning, which should be used in the process of distance learning. Therefore, it is noted that in the form of distance learning there are great, still undiscovered, opportunities to identify which should be aimed at further improvement of distance education. Among the promising areas of distance education is the unification of higher education institutions into distance learning centers. In the future, the article formulates approaches to ensuring the development of distance education in Ukraine, which should ensure the quality of training with characteristics that meet the requirements of the economy and knowledge society for which the future.

Key words: distance education, distance learning, information technology in education, distance learning programs, interactive learning, teacher work, interuniversity distance learning centers.

JEL codes: I23, I29.

Сучасна система освіти — це та галузь, де перетинаються інтереси різних класів, соціальних прошарків і груп, що призводить до виникнення ситуації зіткнення цих інтересів, яке має багатоваріантний вихід.

Б. Саймон

Постановка проблеми. Як свідчить досвід багатьох країн, розвиток освіти є відображенням соціально-економічного стану суспільства. Так, відсутність належної динаміки економічних процесів не сприяє розвитку освітньої сфери. Поряд із тим, побудова системи сучасної інноваційної освіти — це стратегічна мета будь-якої держави, що розраховує на конкурентоспроможне майбутнє в сучасному відкритому світі.

Зрозуміло, що базу освітнього процесу мають складати передові досягнення науки. Українське суспільство має не лише створювати, а й акумулювати нові світові знання. Щоправда, для цього необхідними є відповідно підготовлені кадри, а також інтеграція освіти, науки і виробництва. Все це взаємопов'язано й у значній мірі визначає розвиток один одного. Так, для суб'єкта освітньої чи наукової діяльності процес оволодіння новими знаннями та їх подальше використання зумовлює зростання продуктивності праці, загальний розвиток виробництва. Іншими словами, стрімкий прогрес цивілізації має знаходити адекватне відображення в освітній практиці.

Разом із тим слід зазначити, що в загальноекономічному контексті освітня сфера має бути зорієнтована не лише на виконання замовлень держави, а й на реалізацію суспільних потреб, на задоволення певних інтересів особистостей, сімей, місцевих громад, потреб конкретних груп споживачів освітніх послуг.

Останнім часом у світі спостерігається активна боротьба за висококваліфіковані кадри, що сприяє формуванню умов для «відпливу інтелекту» до країн з найвищим рівнем життя. У США, наприклад, розробниками високотехнологічної продукції здебільшого є вихідці з інших країн, у тому числі й з України, хоча наша країна за інноваційним розвитком значно відстає від високорозвинених країн. Виходячи з цього видається цілком обґрунтованою думка про те, що інноваційний шлях розвитку вітчизняної економіки не може бути реалізований без розуміння стану світового технологічного рівня, без відповідної підготовки кадрів [1]. А це означає, що підготовка фахівців ХХІ століття має здійснюватись на якісно новій основі, адекватній науково-технічному прогресу сучасного періоду. В її основі повинна перебувати система використання сучасних освітніх технологій, спрямованих на фундаменталізацію, інформатизацію та індивідуалізацію навчального процесу.

Одним з ефективних шляхів успішного розв'язання цього завдання є використання інноваційно-інформаційних технологій, до яких належать і дистанційне навчання. Останнє являє собою комплекс освітніх послуг, які надаються широким верствам населення в країні й за її кордоном із застосуванням спеціалізованого обладнання, що дозволяє здійснювати освітній процес на будь-якій відстані від навчального закладу [2]. У результаті цього вища освіта стає доступнішою. Особливої нагальності питання широкого впровадження дистанційної освіти набуває сьогодні, коли у зв'язку з карантинними заходами, викли-

каними пандемією коронавірусу (COVID-19), дистанційна освіта стає чи не єдиною можливою формою організації навчання.

Аналіз досліджень і публікацій. Різні аспекти, пов'язані з упровадженням у навчальний процес нових технологій, у тому числі й дистанційного навчання, досліджували А. Андреев, А. Бершадський, І. Бех, Е. Боголюбова, Б. Гершунський, С. Гончаренко, М. Євтух, В. Зінченко, І. Красевський, В. Кремень, М. Моїсєєва, Е. Полат, В. Сафонова, П. Сисоєва, В. Соколова, В. Тихомиров, Т. Шиян, С. Щенніков, Л. Янковська та інші.

Методика дослідження. Методичним підґрунтям дослідження є система загальнонаукових і спеціальних методів напрацьованих науковою думкою, які дають можливість концептуально дослідити соціально-економічні аспекти процесів розвитку дистанційної освіти в умовах сучасного світу. Також застосовано системний підхід при обґрунтуванні теоретичних і методичних засад та опрацюванні практичного бачення стосовно визначення перспективних напрямів здійснення дистанційних форм навчання, що має забезпечити якість підготовки кадрів адекватних викликам сьогодення та майбутнього.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проте, незважаючи на достатньо активне вивчення питань технологічної модернізації освітнього процесу, ще недостатньо досліджені проблеми, пов'язані з розвитком дистанційного навчання, яке набуває поширення в усьому світі. Це відбувається перш за все завдяки активному використанню у навчальному процесі електронних освітніх ресурсів у формі відповідних мультимедійних технологій, персональних комп'ютерів, інтерактивних електронних підручників, Інтернету тощо. Останні відкрили нові можливості для активного використання у навчальній діяльності комп'ютерних програм.

Метою статті. Тому метою статті є аналіз процесів становлення вітчизняної системи дистанційної освіти, з виділенням відповідних проблемних моментів, та обґрунтування шляхів її подальшого розвитку.

Виклад основного матеріалу. Дистанційна освіта загалом є вже доволі апробованою формою організації навчання. В Україні, як і в усьому світі, активність використання дистанційного навчання суттєво зросла в умовах нинішньої пандемії коронавірусного захворювання. Практично в усіх видах освіти та типах освітніх закладів у навчальному процесі використовуються засоби, які раніше використовувались зрідка, а саме: відеоінформація; слайди; звукова взаємодія тих, хто навчається, і тих, хто навчає; тестова інформація, що висвітлюється на полієкрані тощо.

Дистанційне навчання в цілому є адекватним новій освітній парадигмі. Здійснюється вказане навчання в різних формах: очній, заочній, очно-заочній. Основними перевагами дистанційного навчання можуть бути названі: наочне представлення інформації; забезпечення індивідуалізації та диференціації процесу навчання за рахунок реалізації можливостей інтерактивного діалогу; високий рівень самостійності роботи студентів у світовому інформаційному просторі, що є важливим фактором значної активізації процесу пізнання.

В умовах дистанційної освіти в основі навчального процесу покладена самостійна робота студентів з електронними засобами навчання. Адже нові інформаційні технології надають змогу студентам:

- записувати зміст лекційного заняття, не відриваючись від мовної лекції викладача;
- за необхідності багаторазово повертатись до навчального матеріалу, дотримуючись при цьому принципу «ходіння по колу в складних місцях»;
- самостійно розширювати часові рамки для вивчення навчальних дисциплін;
- здійснювати роботу в «генетично заданому темпі», без обмеження часу для самостійного вивчення навчального матеріалу [3].

Дистанційні навчальні технології відіграють важливу роль перш за все у навчанні дорослих, відкриваючи їм нові можливості для організації навчального процесу та реалізації цілей освіти. Також дистанційне навчання дозволяє здійснювати студентам самостійну дослідницько-пошукову діяльність і безпосередньо сприяє інтерактивній взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу у зручний для них час і в зручному місці. Означені технології дистанційної освіти мотивують навчальну діяльність студентів, індивідуалізують навчальний процес. Усе це дає їм можливість навчатись із меншими втратами часу і меншими витратами ресурсів; сприяє кожному студенту щодо визначення власної освітньої траєкторії та корегування при необхідності індивідуального плану навчання [4].

До позитивних аспектів дистанційної форми навчання слід віднести і можливість працюючим отримати другу вищу освіту без відриву від виробництва, підвищити свій професійний чи кваліфікаційний рівень, тобто реалізувати принцип «освіта протягом усього трудового життя». Дистанційна форма навчання сприяє дотриманню цього принципу й людьми з інвалідністю, з обмеженими можливостями пересування. Саме завдяки розвитку дистанційного навчання ця категорія населення може отримати бажану професію, підвищувати свій освітній рівень і тим самим, сприяти покращанню забезпечення сфери господарської діяльності робочою силою у відповідності до запитів ринку праці.

Як показали результати наших досліджень, у розвитку дистанційного навчання мають зацікавленість й роботодавці, представники вітчизняного бізнесу, які незадоволені якістю знань випускників закладів української системи вищої освіти, її денної форми навчання.

Як уже зазначалось, позитивним аспектом дистанційної форми навчання є наявність зворотного зв'язку, реалізації якого сприяє:

- 1) використання різних форм організації освітньої діяльності, зокрема: самостійної дослідницько-пошукової і практико-професійної діяльності; індивідуальної — один на один (учень з учителем, студент із викладачем чи інструктором); групової — комунікативно-ділової; практичної та ігрової тощо;
- 2) наявність та ефективне використання ресурсної бази, перш за все електронних освітніх ресурсів.

Так, за результатами досліджень, понад 80 % респондентів використовують Інтернет і засоби дистанційного спілкування для навчальних цілей, що дозволяє студенту самостійно, чи з допомогою викладача, освоювати нову навчальну дисципліну.

Серед навчальних ресурсів важливе місце посідає електронний підручник, основними перевагами якого є:

- доступність звернення;
- збереження та розміщення достатньої кількості інформації;
- використання мультимедійних технологій, що забезпечує візуалізацію матеріалу;
- можливість здійснення різних видів навчально-пізнавальної діяльності (навчання, тестування);
- використання механізму гіперпосилань дозволяє організовувати взаємозв'язок між різними поняттями, в результаті чого звичайний текст перетворюється в гіпертекст;
- інтерактивність (наявність зворотного зв'язку), що досягається за рахунок включення тестів для самоконтролю;
- простота оновлення змісту інформації та її корегування;
- доступність широкому колу читачів за рахунок інтегрування в глобальну мережу Інтернет.

Важливим ресурсом для забезпечення дистанційного навчання є навчальні програми. Як стверджують фахівці, розробка навчальних програмних засобів є однією з найскладніших проблем. Адже, по-перше, студентам потрібні не просто хороші програми, а такі, що забезпечували б підготовку конкурентоспроможного фахівця, а по-друге, навчальна програма для дистанційного навчання являє собою складний технологічний продукт, що його не можна просто встановити і працювати з ним без додаткового обслуговування як, приміром, офісну програму Word. Кожна програма дистанційного навчання готується під певного замовника з урахуванням розробленої відповідної структури занять. А це потребує витрат значних матеріальних й інтелектуальних ресурсів.

Так, за даними фахівців, для підготовки студента навіть за однією спеціальністю потрібно методичне забезпечення по 50 дисциплінах, а це відповідно передбачає необхідність наявності 50 навчальних посібників, 50 навчально-методичних посібників, 50 комп'ютерних програм для проведення екзаменів і заліків, 100 комп'ютерних контрольних робіт тощо. За існуючими розрахунками, розробка однієї такої програми, яка б охоплювала зазначене, коштує в середньому 50 тис. дол. США [5].

Натепер, як стверджують фахівці, дуже затребуваними є індивідуальні програми, що передбачають поєднання дистанційного навчання через Інтернет і практичного тренінгу з фундаментальністю очної форми навчання. А це можливе при наявності такого ресурсу як персональний комп'ютер та Інтернет, які дозволяють ефективно здійснювати модульне навчання. Останнє може включати:

- оглядове навчання за допомогою робочого підручника, відео- та аудіолекцій по інтерактивному телебаченню;
- алгоритмічне засвоєння вмінь, для чого використовується робочий підручник, навчальні комп'ютерні програми;
- розвиваючий тренінг, який передбачає виконання домашніх завдань і курсових робіт, активну участь у семінарських заняттях, реалізацію навчальних комп'ютерних програм;
- контроль знань за допомогою стандартних тестів тощо.

Для забезпечення дистанційного навчання надзвичайно важливим є наявність інтелектуального ресурсу, а саме у студентів і викладачів. Студенти, як

свідчить практика, по-різному ставляться до дистанційного навчання, до сприйняття лекцій. У цьому контексті фахівці поділяють студентський контингент на чотири групи:

- студенти, які на заняттях уголос коментують лекцію (як позитивно, так і негативно оцінюючи останню), при цьому заважаючи іншим слухати і сприймати матеріал;

- студенти, що мають сильну мотивацію і велике бажання отримувати знання; отже, вони не лише уважно слухають відео лекцію, а й роблять необхідні записи;

- студенти, які нічого не сприймають з екрану, нічого не хочуть знати і виражають своє ставлення до заняття так: не хочу, не буду, надоїло;

- студенти, які за рівнем підготовки не здатні сприймати лекційний матеріал перш за все через загальний шум в аудиторії. Ця група студентів налаштована на те, що вони будуть повторно працювати з матеріалом лекції в індивідуальному режимі [6].

При дистанційному навчанні великим навантаженням характеризується праця викладача, що залишається надзвичайно значущим чинником процесу навчання. Без допомоги викладача нерідко втрачаються орієнтири, покладені в основу праці студентів. Викладачі програмують дії студентів, тому до їх обов'язків входить:

- направляти навчальний процес у потрібне русло, працюючи над удосконаленням технологій самонавчання в умовах нового освітнього процесу;

- підтримувати мотиваційне намагання студентів як джерела формування їхньої інформаційної культури;

- сприяти швидкій адаптації студентів до умов дистанційного навчання з урахуванням особистих психологічних особливостей, тим самим знижуючи рівень відрахувань студентів за неуспішність;

- контролювати самостійну навчальну діяльність студентів, зокрема відвідування ними відеолекцій, слайд-лекцій, колективних тренінгів, дотримання студентами графіків здачі тестів, модульного контролю тощо [7].

Для забезпечення успішності дистанційного навчання викладачі використовують методи і прийоми освітньої діяльності, засновані на системній взаємодії:

- студентів з навчально-методичним матеріалом;

- студентів з навчально-професійним середовищем (робота з електронними джерелами, створення презентацій, проведення презентацій, проведення віртуальних дискусій, підготовка рецензій на роботи інших студентів, здійснення моніторингів тощо);

- студентів і викладачів;

- студентів як з викладачами, так із іншими учасниками освітнього процесу.

Особливу увагу викладачі мають надавати модульному навчанню, яке в цілому включає:

- оглядове навчання за допомогою робочого підручника, відео- та аудіолекцій, лекції по інтерактивному телебаченню;

- алгоритмічне засвоєння вмінь (робота з підручником, навчальними комп'ютерними програмами);

- розвиваючий тренінг (виконання домашніх завдань і курсових робіт, активні семінари, навчальні комп'ютерні програми);

– контроль знань, рівень засвоєння навчальних програм.

До речі, при дистанційній формі навчання викладачу надзвичайно складно виявити не лише рівень знань, а й рівень творчих здібностей студента. Щоб полегшити цей процес викладачі в ході дистанційної форми навчання широко використовують не лише кейсові технології, інтернет-технології, телекомунікаційні технології, а й комп'ютерну технологію, в основі якої лежить поєднання кейсової та інтернет-технології. При цьому використовуються кейси навчально-методичних матеріалів, комп'ютерних CD-дисків, інформація локальної мережі закладів вищої освіти та Інтернету.

Контрольні завдання студент виконує в тестовій формі за спеціальною програмою. З окремих дисциплін транслуються лекції, семінарські заняття та лабораторні роботи. Підсумкова атестація проводиться в базовому закладі вищої освіти в традиційній формі та включає державний іспит і захист дипломної роботи чи дипломного проекту.

Зрозуміло, що для того щоб успішно навчатись дистанційно, студент повинен не лише мати в наявності персональний комп'ютер, який підключений до Інтернету, але й уміло користуватись електронною поштою та різними мобільними додатками [8].

Тож не дивно, що використання комп'ютерів та Інтернету усе глибше проникає не лише в усі ланки дистанційної освіти, але й в усі стадії навчальної діяльності. В результаті стають доступними раніш неможливі стадії навчального процесу, такі як: отримання, обмін та обробка інформації, що розширює освітні можливості. Нині це стає реальністю, зокрема в умовах дистанційної форми навчання. Остання є особливо ефективною за умов поєднання традиційних та інноваційних освітніх практик, активного застосування досягнень науки й техніки, безпосередньої взаємодії студента і викладача. У такій ситуації відсутня небезпека втрати тих важливих моментів, які передаються від викладача до студента при особистому контакті, що є проблемним при дистанційному навчанні [9].

Як стверджують фахівці, у дистанційній формі навчання існують великі можливості, що до цього часу залишаються не розкритими. На їх виявлення має бути спрямовано подальше вдосконалення дистанційної освіти. У цьому зв'язку варто зазначити, що ще понад сто років тому видатний вчений Д.І. Менделєєв (який, до речі, очолював першу екзаменаційну комісію Київського політехнічного інституту) зазначав, що для належної освіти необхідно отримувати знання не стільки в кількісному відношенні, скільки в якісному. На його думку, важливо вміти вирізняти суттєво необхідний, визначаючий напрям діяльності, для оволодіння яким не стільки важливі лекції, скільки — практичні заняття [10].

Підвищенню якості дистанційної освіти, включно з її теоретичною та практичною складовими, сприяє використання зусиль у цьому контексті закладів вищої освіти, що об'єднані у центри дистанційного навчання. Це реально в умовах наявності в населеному пункті кількох закладів вищої освітньої ланки. Створення міжвузівських центрів дистанційного навчання дозволяє ефективно використовувати інтелектуальні, фінансові й матеріальні ресурси для покращання якості освіти. Адже в умовах роботи зазначеного центру виявляються наступні позитивні моменти:

– розширюються можливості активного впровадження сучасного навчально-методичного й програмного забезпечення для подібних спеціальностей і дисци-

плін, що сприяє надійності та гнучкості навчального процесу. Інтеграція досвіду багатьох вищих навчальних закладів дозволяє постійно підвищувати якість та ефективність освітньої діяльності;

- створюється конкурентне середовище для розробників навчальних програм;

- забезпечується концентрація ресурсів на створенні кращих навчальних програм, на проведенні віртуальних лабораторних робіт і формуванні людського капіталу [11, 12].

Висновки. Тому в перспективі дистанційна освіта, дистанційні форми навчання мають набути подальшого розвитку та вдосконалення. Останнє у відповідності з вимогами сьогодення має орієнтуватись не на передачу статичних знань, а на формування у тих, хто навчається, технологічних навичок роботи з інформацією, на основі якої студенти зможуть отримувати власні, адекватні сучасним динамічним вимогам світового розвитку, знання та вміння.

Набуті знання повинні допомогти майбутнім фахівцям досягати успіху в швидко змінюваному, технологічно орієнтованому суспільстві. Адже освітні технології ХХІ століття пов'язані із швидким розвитком техніки й технологій, використання яких радикально змінює традиційні освітні ландшафти, що мають складовими: швидке поширення онлайн-лекцій і консультацій, а також блогів, відеоконференцій, створення цифрових фільмів тощо. Відповідно, запровадження новітніх технологічних засобів визначає майбутнє освіти як суспільного інституту.

Водночас застосування дистанційної форми навчання сприяє формуванню суб'єкт-суб'єктних, діалогових відносин між викладачем і студентом, зумовлює зміну характеру навчання з авторитарного на особистісне орієнтоване.

У подальшому, на наш погляд, зміни в дистанційній освіті мають проходити в контексті підвищення якості підготовки кадрів, здатних забезпечити в Україні побудову економіки та суспільства знань, з орієнтацією на знання у контексті вимог «Руху за школу ХХІ століття» («The XXIst century schools movement»).

Саме такий підхід дозволить освітній сфері нашої країни належно увійти в майбутнє, ставши повноправним членом єдиного європейського освітнього простору, а також забезпечити подолання соціально-економічних проблем, зумовлених пандемією коронавірусу (COVID-19) та сприяти підвищенню життєвого рівня українських громадян.

Література

1. Урсул А.Д. От модернизации к футуризации образования: инновационно-опережающие процессы в интересах устойчивого развития / А.Д. Урсул // Безопасность Евразии. — 2008. — №3(33). — С. 7–40.
2. Канаев В.Н. Дистанционное обучение: технологические аспекты: монография / В.Н. Канаев; Современный гуманитарный университет. — М.: СГА, 2004. — 191 с.
3. Гарашук О.В. Якісна освіта — об'єднуюча сила української держави / О.В. Гарашук, В.І. Куценко. — К.: Видавництво Європейського університету, 2020. — 303 с.
4. Корольова Т.С. Особливості інноваційних процесів у сфері вищої освіти / Т.С. Корольова // Науковий вісник Буковинської державної фінансової академії. Серія «Економічні науки». — Чернівці: Технодрук, 2009. — Вип. 2(15). — С. 78–84.

5. Кручинин В.В. Генераторы в компьютерных учебных программах / В.В. Кручинин. — Томск: Изд-во Томского гос. ун-та, 2003. — 200 с.
6. На шляху до європейського простору вищої освіти: відповідь на виклики глобалізації // Комюніке конференції міністрів європейських країн, відповідальних за сферу вищої освіти. Лондон, 16–19 травня 2007 року. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.ehea.info/media.ehea.info/file/2007_London/70/5/2007_London_Communique_Ukrainian_588705.pdf
7. Ардовская Р.В. Лекции и дистанционное обучение / Р.В. Ардовская // Высшее образование сегодня. — 2006. — №2. — С. 56–59.
8. Технология дистанционного обучения: Учебно-методическое пособие / Бондарь В.А., Воронин А.И., Жуков В.К. и другие. — Томск: Томский межвузовский центр диагностического образования, 2004. — 78 с.
9. Хуторской А.В. Педагогическая инноватика: учеб. пособие / А.В. Хуторской. — М.: Издательский центр «Академия», 2008. — 256 с.
10. Менделеев Д.И. Заветные мысли: Полное издание / Д.И. Менделеев. — М.: Мысль, 1995. — 413 с.
11. Бистрова Ю.В. Інноваційні методи навчання у вищій школі України / Ю.В. Бистрова // Право та інноваційне суспільство. — 2015. — №1(4). — С. 27–33.
12. Гарашчук О.В. Якісна освіта — інструментарій сталого розвитку (питання теорії та практики) / О.В. Гарашчук, В.І. Куценко; Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України». — К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2019. — 144 с.

References

1. Ursul A.D. (2008). From modernization to futurization of education: innovative-leading processes for sustainable development / A.D. Ursul // Bezopastnost i Yevrazii. No. 3(33). P. 7-40.
2. Kanayev V.N. (2004). Distance Learning: Technological Aspects: Monograph // Moscow, SGA.
3. Garashchuk O.V. & Kutsenko V.I. (2020). Quality education is the unifying force of the Ukrainian state // Kyiv, European University Publishing House.
4. Korolova T.S. (2009). Features of innovation processes in the field of higher education / T.S. Korolova // Naukovyy visnyk Bukovynskoyi derzhavnoyi finansovoyi akademiyi. Seriya «Ekonomichni nauky» [Scientific Bulletin of the Bukovynian State Financial Academy. Economic Sciences Series]. Issue 2(15). P. 78–84.
5. Kruchinin V.V. (2003). Generators in computer training programs // Tomsk, Publishing House of Tomsk State University.
6. Towards a European Higher Education Area: Responding to the Challenges of Globalization // Communication from the Conference of Ministers of European Countries responsible for Higher Education. London. May 16–19, 2007. Retrieved from: http://www.ehea.info/media.ehea.info/file/2007_London/70/5/2007_London_Communique_Ukrainian_588705.pdf
7. Ardovskaya R.V. (2006). Lectures and distance learning / R.V. Ardovskaya // Vysheye obrazovaniye segodnya. No. 2. P. 56–59.
8. Bondar V.A., Voronin A.I., V.K. Zhukov & other (2004). Distance Learning Technology: Teaching Aid // Tomsk, Tomsk Interuniversity Center for Diagnostic Education.
9. Khutorskoy A.V. (2008). Pedagogical Innovation: A Training Manual // Moscow, Publishing Center «Academy».
10. Mendeleyev D.I. (1995). Treasured Thoughts: Complete Edition // Moscow, Mysl.
11. Bystrova Yu.V. (2015). Innovative teaching methods in higher education in Ukraine / Yu.V. Bystrova // Law and innovation society. No. 1(4). P. 27–33.

12. Garashchuk O.V. & Kutsenko V.I. (2019). Quality education — tools for sustainable development (issues of theory and practice) // Kyiv, Public Institution «Institute of Environmental Economics and Sustainable Development of the National Academy of Sciences of Ukraine».

Стаття надійшла 19.02.2020

УДК 658.012.02

DOI 10.33111/vz_kneu.21.20.01.05.033.039

Дерев'янченко Т.Є.

к.е.н., доцент кафедри маркетингу імені А.Ф. Павленка
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
проспект Перемоги, 54/1, м. Київ, Україна
e-mail: egorovna888@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0002-9630-955X>

Бенівська І.В.

старший викладач кафедри маркетингу імені А.Ф. Павленка
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
проспект Перемоги, 54/1, м. Київ, Україна
e-mail: benivskayainna@gmail.com, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-4985-8089X>

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДІДЖИТАЛ-МАРКЕТИНГУ

Dereviyanchenko Tetyana

Associate Professor of the Department of Marketing named after A.F. Pavlenka,
KNEU named after Vadym Getman,
Peremohy avenue, 54/1, Kiev, Ukraine
e-mail: egorovna888@gmail.com
orcid.org/0000-0002-9630-955X

Benivska Inna

Senior lector of the Marketing Department named after A.F. Pavlenka,
KNEU named after Vadym Getman,
Peremohy avenue, 54/1, Kiev, Ukraine
e-mail: benivskayainna@gmail.com
orcid.org/0000-0002-4985-8089

THEORETICAL ASPECTS OF DIGITAL MARKETING

Анотація. Ефективний маркетинг є одним із головних чинників успішної діяльності підприємства на високо конкурентних сучасних ринках. Мінливе зовнішнє середовище підприємств вимагає коригування існуючих і запровадження сучасних методів просування. За рахунок розвитку цифрових засобів передачі даних, активного їх використання населенням, актуальним стає просування товарів і послуг інструментами digital-маркетингу. Комп'ютерні та маркетингові технології, а також способи взаємодії з цільовою аудиторією в інтернет-середовищі динамічно прогресують.

Digital-маркетинг — це маркетинг, який забезпечує взаємодію зі споживачами і бізнес-партнерами за рахунок використання цифрових інформаційно-комунікаційних технологій та електронних пристроїв, тобто використання усіх можливих форм цифрових каналів для просування підприємства та його товарів. Як і будь-який інший вид, цифровий маркетинг обумовлює досягнення максимального результату оптимальним шляхом, тобто надає можливості економії коштів і уникнення неефективних витрат.

Цифровий маркетинг вирішує щонайменш такі завдання, як підтримка іміджу (підприємства, товару, бренду); підтримка виведення нового бренду або товару на ри-